

Полліанна дорослішає

Про книгу

Які пригоди чекають на маленьку Полліанну у Бостоні? Чи продовжуватиме вона грати у свою «гру в радість», коли подорослішає? Як складеться життя тітки Поллі, лікаря Чилтона, Джиммі, Джона Пендлтона та нових друзів дівчини? Читайте продовження історії про Полліанну — та обов'язково про все дізнаєтеся.

Елеанор Портер

Долліанна дорослішає

ПОВІСТЬ

БОГДАНОВА ШКІЛЬНА НАУКА

На жаль, цей розділ недоступний у безкоштовному уривку.

Після цієї небезпечної прогулянки всі походи Полліанни були під пильним наглядом. Сама вона ходила лише до школи, в іншому разі їй не дозволяли залишати будинок без супроводу Мері чи місіс Кер'ю. Полліанна аж ніяк через це не страждала, адже вона любила і Мері, й місіс Кер'ю та із задоволенням проводила з ними час. Вони також від самого початку дуже щедро дарували їй свій час. Навіть місіс Кер'ю, нажахана тим, що могло б трапитись, і відчуваючи полегшення, що це все-таки не трапилося, докладала зусиль, аби розважити дитину.

Завдяки цьому Полліанна з місіс Кер'ю відвідувала концерти та денні вистави, була у публічній бібліотеці й художньому музеї, а з Мері здійснила кілька чудових прогулянок для «ознайомлення з Бостоном», заходила в будівлю, де засідають законодавчі органи влади, і церкву Олд-Соус.

Хоча дівчинка любила автомобілі, їй більше сподобалися трамваї, про що одного дня, на велике своє здивування, довідалася місіс Кер'ю.

— Ми поїдемо трамваєм? — нетерпляче запитала Полліанна.

— Ні, нас повезе Перкінс, — відповіла місіс Кер'ю. Але, побачивши розчарування на обличчі дівчинки, здивовано додала: — Що трапилося, дитино? Я вважала, тобі подобається їздити на авто!

— О, мені таки подобається, — квапливо погодилася Полліанна, — і я не проти, адже, звісно ж, знаю, що це дешевше, ніж їхати на трамваї, і...

— Дешевше, ніж трамвай?! — здивовано перебила її місіс Кер'ю.

— Ну, так, — пояснила Полліанна, широко розплющивши очі. — У трамваї треба платити по п'ять центів за людину, розумієте, а тим часом автомобіль не коштує нічого, бо він — ваш. І звісно ж, я люблю автомобіль, — поспіхом продовжила вона, перш ніж місіс Кер'ю встигла заговорити. — Річ у тому, що в трамваї так багато інших людей, і це дуже весело — спостерігати за ними! Ви так не вважаєте?

— Гм... Ні, Полліанно, не можу сказати, що я з цим погоджуюся, — сухо відповіла місіс Кер'ю і відвернулася.

Не пізніше ніж за два дні після цієї події місіс Кер'ю почула ще дещо про Полліанну й трамваї — цього разу від Мері.

— Я маю на увазі, що це дивовижно, мем, — гарячково пояснювала Мері, відповідаючи на запитання господині. — Дивовижно, як Полліанна збирає навколо себе всіх... навіть не прагнучи цього. Вона

буквально нічого не робить для цього. Вона просто... просто виглядає щасливою. Гадаю, річ саме в цьому. Але я бачила, яка вона заходила у трамвай, повний роздратованих чоловіків, жінок і дітей, котрі постійно скиглили, і вже через п'ять хвилин цей гурт неможливо було впізнати. Чоловіки та жінки перестали сердитись, а діти забули, чого вони плакали.

Іноді міс Полліанна скаже мені щось, а вони це почують. Інколи це «Дякую», яке вона говорить, коли хтось наполегливо пропонує нам своє місце... і вони завжди це роблять... ну, тобто, пропонують нам своє місце. Інколи вона всміхається до дитини чи собаки. Усі собаки махають хвостом, коли її бачать, а всі діти, і великі, й маленькі, всміхаються і простягають до неї рученята. Якщо ми потрапили у затор — це завжди весело, а якщо сіли не на той трамвай — то це найвеселіше, що з нами будь-коли траплялось. І так завжди. І неможливо залишитися сердитим, сидячи біля Полліанни, навіть якщо трамвай переповнений людьми, які її не знають.

— Гм, цілком можливо, — пробурмотіла місис Кер'ю, відвертаючись.

Того року жовтень був неймовірно теплим і чарівним, золоті дні наставали й щезали, і дуже швидко стало очевидним, що встигати повсюди за маленькими нетерплячими ніжками Полліанни — завдання, котре потребує дуже багато чийогось часу й терпіння; і якщо у місис Кер'ю був час, то терпіння вона не мала взагалі; так само не була готова дозволити Мері витратити настільки багато її часу (скільки б у неї не було терпіння), аби виконувати всі забаганки і фантазії дівчинки.

Про те, щоб тримати дитину в домі у ці прекрасні жовтневі дні, не могло бути й мови. Тож уже дуже скоро Полліанна була знову в «прекрасному великому саду» — Бостонському міському парку — й до того ж, сама. Здавалося, що вона така сама вільна, як і раніше, але насправді дівчинка була оточена високою кам'яною стіною правил. Їй не можна було розмовляти з незнайомими чоловіками чи жінками, не можна гратись із незнайомими дітьми, і за жодних обставин вона не могла й кроку ступити за межі парку, крім як для повернення додому. Більше того, Мері, котра приводила її у парк і залишала там, повинна була переконатися, що дівчинка знає дорогу додому, що їй відомо, де Коммонвелс-авеню перетинає Арлінгтон-стріт, яка тягнеться від парку.

І Полліанна завжди мала вирушати додому, коли годинник на церковній вежі проб'є пів на п'яту.

Відтоді вона часто приходила у парк. Інколи — з дівчатками зі школи, але частіше сама. Незважаючи на до певної міри прикрі обмеження, Полліанна чудово проводила час. Адже могла спостерігати за людьми, хоча й не мала змоги розмовляти з ними; й могла говорити до білочок, голубів і горобців, котрі так охоче приходили по горішки та зернятка, які дівчинка незабаром почала брати із собою щоразу, коли йшла в парк.

Полліанна завжди виглядала своїх давніх друзів, з якими вона познайомилася першого дня, — чоловіка, котрий був такий радий, що у нього є очі, руки й ноги, та привабливу юну леді, яка не пішла із симпатичним хлопцем, — але ніколи їх не бачила. Однак Полліанна часто бачила хлопчика в інвалідному візку і дуже хотіла могти з ним поговорити. Хлопчик також годував пташок та білочок, і вони були настільки ручні, що голуби сідали йому на голову й плечі, а білочки копирсалися в його кишенях, шукаючи горіхів. Полліанна, на відстані спостерігаючи за всім цим, завжди зауважувала дивну обставину: незважаючи на очевидне задоволення від того, що він обслуговує цей бенкет, його запаси продуктів майже відразу закінчувались, і хоча хлопчик постійно виглядав таким самим засмученим, як і білки, які, покопирсавшись у кишенях, нічого не знаходили, все ж ніколи не намагався виправити ситуацію, принісши більше їжі наступного дня, що видавалося Полліанні надзвичайно недалекоглядним.

Коли хлопчик не грався з пташками та білочками, він читав... завжди читав. У візку неодмінно були дві або три потерті книги й інколи один або два журнали. Його майже завжди можна було побачити в одному і тому ж місці, й Полліанні було цікаво, як він туди добирається. Нарешті одного незабутнього дня вона про все дізналась. У школі не було занять, і дівчинка навідалась у парк до полудня; щойно вона дійшла до потрібного місця, як побачила, що того, кого чекала, везе на візку вздовж стежки рудоволосий хлопчик із кирпатим носом. Вона уважно подивилася на обличчя рудоволосого, тоді побігла йому назустріч і радісно вигукнула:

— О, це ти... ти! Я знаю тебе... хоча мені й невідомо, як тебе звати. Це ти мене знайшов. Не пам'ятаєш? О, я така рада бачити тебе! Дуже

хотіла подякувати тобі!

— Оце так! Та це ж бозна-яка маленька цяця з авеню-ю, що заблудилася, — всміхнувся хлопець. — Оце так-так! Знову заблукала?

— О ні! — вигукнула Полліанна, від невимовної радості пританцьовуючи на носочках. — Тепер уже ніколи не заблукаю... повинна завжди бути тут. І мені не можна ні з ким розмовляти. Але можу розмовляти з тобою, бо я тебе знаю; і можу розмовляти з ним... після того, як ти нас познайомиш, — закінчила вона, кинувши сяючий погляд на паралізованого хлопчика, й зробила обнадійливу паузу.

Рудоволосий хлопчик тихо засміявся і постукав по плечу хлопчика у візку.

— Ти це чув, га? Хіба не геніально? Ото чекаєш, поки я тебе відрекоменду-у-у-ю! — і він зайняв ефектну позу. — Мадам, це мій друг сер Джеймс, лорд провулку Мерфі та...

Але хлопець у візку перебив його.

— Джеррі, облиш ці нісенітниці! — роздратовано вигукнув він. А тоді з палаючим обличчям повернувся до Полліанни. — Я безліч разів бачив тебе тут раніше. Спостерігав, як ти годуєш пташок та білочок... у тебе для них завжди так багато їжі! Гадаю, ти також любиш сера Ланселота найбільше. Звісно, є ще леді Ровена... але хіба не була вона вчора грубою з Гвіневрою... вихопила її обід прямо у неї перед носом?

Полліанна закліпала очима і насупила брови, здивовано переводячи погляд з одного хлопчика на іншого. Джеррі знову захихотів. Тоді завершальним поштовхом поставив крісло на його звичне місце й повернувся, щоб іти. Через плече гукнув Полліанні:

— Послухай, дитя, хочу тобі дещо пояснити. Цей хлопець не п'яний і не псих. Зрозуміло? Він просто подавав своїм друзям отакі імена, — й Джеррі, розмахуючи руками, показав на хутрових та пернатих істот, котрі поспішали з усіх боків. — І це навіть не імена людей. Наймення — з книжок. Розумієш? І він краще нагодує друзів, аніж поїсть сам. Ну і як з ним жити! Бувай, сер Джеймс, — додав він, скрививши гримасу хлопчикові у візку. — Оживись... і жодних мені махінацій з їжею! Побачимось! — і він пішов.

Полліанна все ще стояла, кліпаючи очима й нахмуривши брови, а паралізований хлопчик повернувся до неї і всміхнувся.

— Не звертай на Джеррі уваги. Ось такий він. За мене дасть відрізати собі праву руку... Джеррі це зробить; але він любить дражнитись. А де ти з ним познайомилася? Він тебе знає? Джеррі так і не сказав, як тебе звати.

— Я — Полліанна Вітєр. Трапилося, що заблукала, а він мене знайшов і привів додому, — відповіла дівчинка, все ще трішки приголомшена.

— Зрозуміло. Джеррі такий, — кивнув хлопець. — Хіба він щодня не привозить мене сюди?

Ув очах Полліанни відразу ж проступило співчуття.

— Ви не можете ходити... взагалі... е... сер Дж-Джеймс?

Хлопець весело засміявся.

— Сер Джеймс, справді? Це ще одна з нісенітниць Джеррі. Ніякий я не «сер».

Полліанна виглядала явно розчарованою.

— Ні? І не... е... «лорд», як він сказав?

— Звісно, ні.

— О, а я так сподівалася, що ви лорд... як маленький лорд Фаунтлерой², розумієте? — сказала Полліанна. — І...

Але хлопчик нетерпляче перебив її:

— Ти знаєш про маленького лорда Фаунтлероя? І тобі відомо про сера Ланселота, і святий Грааль, і короля Артура, і його рицарів «Круглого столу», і леді Ровену, й Айвенго та всіх інших? Справді?

Полліанна із сумнівом похитала головою.

— Чесно кажучи, боюся, що всіх їх не знаю, — зізналася вона. — А вони всі... з книжок?

Хлопець кивнув.

— Я маю їх із собою... деякі з них, — сказав він. — Люблю перечитувати знову і знову. Щоразу в них є щось нове. Та й усе одно інших у мене нема. Ці книжки належали татові. Ах ти ж маленька хитрунко, ану облиш це! — сміючись, вигукнув він, докоряючи білці з пухнастим хвостом, яка вистрибнула йому на коліна і почала обнюхувати його кишені. — Ну й ну... Гадаю, краще відразу дати їм їхній обід, а то вони з'їдять нас, — засміявся хлопець. — Це сер Ланселот. Він завжди прибігає першим.

Хлопець дістав невеличку картонну коробочку й обережно відкрив її, пам'ятаючи про незліченну кількість маленьких сяючих очей, які стежили за кожним його рухом. Навколо нього було чути шум і тріпотіння крил, воркування голубів та зухвале цвірінкання горобців. Сер Ланселот, пильний і нетерплячий, зайняв одну ручку візка. Інший його друг із пухнастим хвостом, менш відважний, присів на задні лапки за п'ять футів від хлопця. Третя білка голосно цокотіла, сидючи на гілці сусіднього дерева.

Із коробки хлопчик витягнув кілька горішків, маленьку булочку і пончик, на який жадібно подивився, вагаючись.

— А ти... що-небудь принесла? — запитав він.

— Багато всього... ось тут, — кивнула Полліанна, відкриваючи свій паперовий пакет.

— Що ж, тоді, мабуть, сьогодні я сам його з'їм? — полегшено зітхнув хлопчик і кинув пончик назад у коробку.

Полліанна, яка не розуміла значення цього вчинку, засунула руку в пакет — і бенкет розпочався.

Це була чудова година. Мабуть, для Полліанни то була найкраща година в її житті, адже дівчинка знайшла когось, хто міг говорити швидше і довше, ніж вона сама. Здавалося, цей юний незнайомиць володів невичерпним запасом чудових історій про хоробрих лицарів і прекрасних леді, про турніри і битви. Більше того, він описував усе так яскраво, що Полліанна наче власними очима бачила доблесні подвиги, лицарів ув обладунках та прекрасних леді з розпущеним волоссям, у сукнях, прикрашених коштовним камінням, хоча насправді вона дивилася на зграйку голубів і горобців, які тріпотіли крилами, й групку білок, котрі махали хвостами на широкій, залитій сонцем галявині.

Вона забула про леді з «Жіночої допомоги». Дівчинка навіть не думала про гру в радість. Із палаючими щічками і блиском в очах ішла золотими віками, а вів її за собою залюблений у лицарські романи хлопчик, який — хоча вона того й не знала — намагався зосередити в оцій короткій годині дружнього спілкування зі спорідненою душею незліченні похмурі дні самотності та суму.

Почувши полудневі дзвони, дівчинка поспішила додому. Дорогою пригадала, що так і не дізналась ім'я хлопчика.

— Мені відомо лише, що він не «сер Джеймс», — зітхнула вона, хмуричись із досади. — Але це не страшно. Запитаю його завтра.

Розділ VIII. ДЖЕЙМІ

Полліанна не побачила хлопчика «завтра». Падав дощ, і вона не пішла в парк. Другого дня також дощило. І навіть третього дня вона його не зустріла: незважаючи на те, що сяло яскраве сонечко і Полліанна прибігла в парк одразу пополудні й довго чекала на хлопчика, він не прийшов узагалі. Але четвертого дня новий знайомий був на своєму звичному місці, тож дівчинка поспішила до нього з радісним вітанням.

— Я така рада, рада бачити тебе! Але куди ж ти пропав? Учора тебе тут не було...

— Я не зміг. Біль завадив мені прийти, — пояснив хлопчина. Він був дуже блідий.

— Біль! О, то це... болить? — затиноючись, сказала Полліанна, тепер ставши суцільним співчуттям.

— Так, завжди, — кивнув хлопчик, бадьоро та сухо говорячи про згаданий факт. — Зазвичай я можу терпіти біль і тоді звично приходжу сюди, крім тих випадків, коли стає дуже погано, саме так, як було вчора. Тоді я не можу.

— Але як тобі вдається це терпіти... ці болі... завжди? — задихаючись, запитала Полліанна.

— Доводиться, — відповів хлопчик, трохи ширше розплющуючи очі. — Реальність така, якою є, і вона не може бути іншою. То ж навіщо думати, якими могли б ці болі бути? Крім того, чим більше болить одного дня, тим приємніше стане, коли наступного дня болітиме менше.

— Я знаю! Це як гр... — почала було Полліанна, але хлопчик її перебив.

— Цього разу ти принесла багато харчів? — схвильовано запитав він. — О, сподіваюся, що так! Розумієш, я сьогодні не зміг принести їм нічого. Джеррі не вдалося заощадити навіть пенні, аби купити арахіс нині вранці, й у коробці не залишилося майже нічого, навіть для мене.

Полліанна виглядала враженою.

— Ти хочеш сказати... що тобі самому не вистачає харчів?.. для твого ленчу?

— Звісно! — сумно посміхнувся хлопчик. — Та не хвилюйся. Це не вперше... і не востаннє. Я вже звик. Привіт, там! А ось і сер Ланселот.

Однак Полліанна думала не про білок.

— А вдома теж більше нічого не було?

— О ні, вдома ніколи нічого не залишається, — засміявся хлопчик. — Розумієш, матуся ходить на роботу... замітає і миє сходи, пере... тож вона отримує деякі харчі у тих будинках, де працює, а Джеррі перехоплює щось, де йому вдасться, і їсть із нами лише ввечері та вранці... якщо є що.

Полліанна була ще більше шокована.

— А що ви робите, коли вам узагалі нема чого їсти?

— Сидимо голодні, звісно.

— Але я ніколи не чула, щоб хтось узагалі не мав нічого їсти, — важко дихаючи, сказала Полліанна. — Звісно, ми з татом були бідні, й нам доводилось їсти боби і фрикадельки з риби, в той час як хотілось індички. Але у нас було хоча б щось. Чому ви не скажете людям... усім цим людям повсюди, які живуть у цих будинках?

— А для чого?

— Як для чого? Вони обов'язково вам щось дадуть.

Хлопець ще раз засміявся, однак тепер трохи дивакувато.

— Ану вгадай ще раз, дитя. Тобі все одно не вдасться. Ніхто з тих, кого знаю, не пригощає людей печеною яловичиною і глазурованими тортами щоразу, коли його попросять. До того ж, якщо хоч інколи не будеш голодним, то ніколи не дізнаєшся, якими смачними можуть бути картопля та молоко, і не матимеш що записати у свою «Радісну книгу».

— Свою що?

Хлопчик спантеличено зам'явся і раптом почервонів.

— Забудь про це! Просто я на хвилину забув, що ти не матуся і не Джеррі.

— Але що це за «Радісна книга»? — почала просити оповісти Полліанна. — Будь ласка, розкажи мені... У ній є лицарі, лорди і прекрасні леді?

Хлопчик заперечно похитав головою. Його очі втратили веселість і враз стали темними та бездонними.

— Ні, але я б хотів, щоби були, — з тугою у голосі зітхнув він. — Та коли ти... ти не можеш навіть ходити, то не можеш брати участь у битвах і вигравати трофеї, і прекрасна дама не вручить тобі твого меча й не подарує золоту нагороду. — Раптовий вогник засяяв ув очах хлопчика. Він підняв підборіддя, наче у відповідь на заклик сурми. Потім, так само раптово, вогонь погас, і хлопчик знову повернувся у свою колишню апатію. — Ти просто нічого не можеш робити, — стомлено підсумував він після хвилиної тиші. — Тобі залишається тільки сидіти та думати; і тоді твої думки стають жахливими. У будь-якому разі мої — точно. Я хочу ходити до школи та вивчати... вивчати більше, ніж моя матуся може мене навчити, — і я про це думаю. А ще хочу бігати й грати у м'яча з іншими хлопцями, — і про це я думаю. Хотів би продавати з Джеррі газети, — і про це теж думаю. Не бажаю, щоб про мене дбали все моє життя, — і про це думаю.

— Розумію, о, розумію... — вдихнула Полліанна, її очі засяяли. — Хіба ж я не втрачала свої ноги на деякий час?

— Справді? То ти розумієш, трохи. Але у тебе знову є твої ноги. А у мене — нема, розумієш, — зітхнув хлопчик, і його очі заволокла ще темніша тінь.

— Але ти все же не розповів мені про «Радісну книгу»... — нагадала Полліанна через хвилину.

Хлопець ворухнувся і сором'язливо засміявся.

— Що ж, розуміш, нічого особливого, крім хіба для мене. Я розпочав її приблизно рік тому. Того дня почувався вкрай погано. Все було не так. Деякий час я сумував, а потім узяв одну з татових книг і спробував почитати. І першими побачив ось ці слова. Після того я їх вивчив, тож тепер можу розказати напам'ять:

Радощів багато там, де, видається, їх нема.

І кожен лист, що падає додолу,

Несе нам радість тиші а чи шуму³.

Що ж, я розізлився. Подумав, що от би посадити хлопця, котрий написав цього вірша, на моє місце, і от тоді б я поглянув, яку радість він зможе побачити у моєму «листі». Я був такий лютий, що вирішив довести: він не знає, про що пише, тож я почав вишукувати її —

радість у моєму «листі», розумієш. Узяв старий чистий записник, який колись дав мені Джеррі, й сказав самому собі, що записуватиму свої радості у цьому нотатникові. А потім покажу, скільки у мене радостей.

— Так, так! — захоплено вигукнула Полліанна, коли хлопчик зупинивсь, аби передихнути.

— Що ж, я не очікував, що їх буде багато... розумієш?.. Та в мене їх виявилось безліч. Майже в усьому було щось таке, що мені хоч трішки подобалося, тож я мав його записати. Найперше — це сама книга, розумієш, тепер вона була у мене, і я міг у ній писати. Потім хтось подарував мені квітку в горщику, й Джеррі знайшов у метро чудову книжку. Після цього стало справді весело вишукувати такі речі, інколи я знаходив їх у надзвичайно дивовижних місцях. А потім одного дня Джеррі взяв цей записничок і здогадався, що то таке. Тоді він дав їй це ім'я... «Радісна книга». І... і це все.

— Все... все... — вигукнула Полліанна; то захват, то здивування ясніли на її маленькому розпаленілому личку. — Але ж це гра! Ти граєшся у «гру в радість», і сам про це не знаючи... от тільки ти граєшся значно, значно краще за мене! Думаю, я б... я б узагалі не могла грати в неї, якби у мене... якби у мене не було що їсти і я б зовсім не могла ходити, — проказала вона.

— Гру? Яку ще гру? Мені нічого не відомо ні про яку гру, — накупився хлопчик.

Полліанна плеснула у долоні.

— Я знаю, що тобі не відомо... знаю, що тобі нічого не відомо, й ось чому це так неймовірно чудово... і так... так прекрасно! Але послухай. Я розповім тобі, що це за гра.

І вона йому розказала.

— Оце так! — схвально прошепотів хлопчик, коли дівчинка закінчила говорити. — І що тут скажеш?!

— І от ти граєш у мою гру краще за всіх, кого я бачила, хоча ще й досі не знаю навіть твого імені, ні про тебе нічого! — вигукнула вона ледь не з благоговінням у голосі. — Але хочу... хочу знати все.

— Отакої! Та тут нема чого знати, — відповів хлопчик, знизуючи плечима. — Окрім того, ось бідний сер Ланселот та всі інші чекають на свій обід...

— О, так, справді, — зітхнула Полліанна, нетерпляче позираючи на істот, які махали крильми і торохтіли навколо них. Вона перекинула свій пакет догори дном і розсіяла запаси на всі чотири сторони. — Ну от і все, тепер ми можемо знову поговорити, — зраділа дівчинка. — Я хочу дізнатися так багато. По-перше, скажи, будь ласка, як тебе звати? Мені відомо лише те, що ти не «сер Джеймс».

Хлопчик усміхнувся.

— Ні, але саме так мене найчастіше іменує Джеррі. Матуся та всі інші називають «Джеймі».

— «Джеймі!» — у Полліанни перехопило подих. Нестримна надія зазоріла в її очах. Але майже відразу виник і жахливий сумнів.

— А «матуся» означає ... мати?

— Звісно!

Полліанна стала менш напруженою. Її обличчя посмутніло. Якщо у цього Джеймі є мати, він, звісно ж, не може бути Джеймі місіс Кер'ю, мати якого померла дуже давно. Та все ж він був неймовірно цікавим хлопчиком.

— А де ти живеш? — нетерпляче запитала вона. — Чи є ще хтось у вашій сім'ї, крім твоєї матері та Джеррі? Ти щодня приходиш сюди? Де твоя «Радісна книга»? Чи можна мені її побачити? Лікарі сказали, що ти ніколи не зможеш ходити? І де, нагадай, ти його взяв?... я маю на увазі цей візок.

Хлопець захихотів.

— От скажи, на скільки запитань я зможу, на твою думку, відповісти за раз? Почну з останнього і просуватимуся до початку, мабуть, якщо я їх ще не забув. Цього візка я отримав рік тому. Джеррі знайомий з одним із тих хлопців, які пишуть для газет... і він написав про мене... що я ніколи не зможу ходити та все таке, і... і про «Радісну книгу», розумієш. Найперше, що мені відомо, це безліч чоловіків та жінок, які одного дня прийшли, котячи цей візок, і сказали, що він — для мене, що вони читали про мене й хочуть, аби у мене був цей візок, щоб я пам'ятав про них.

— Оце так! Який же ти радий, мабуть, був!

— О так! Розповідь про цей візок зайняла сторінку в моїй «Радісній книзі».

— Але невже ти ніколи не зможеш ходити знову? — Полліаннині очі були повні сліз.

— Схоже на те. Вони сказали, що не зможу.

— О, але вони те ж саме говорили й про мене, а потім відправили мене до лікаря Еймса, де я пробула майже рік, і він зміг мене вилікувати. Можливо, зміг би вилікувати і тебе!

Хлопець заперечно похитав головою.

— Він не зможе... розумієш; у будь-якому разі, я не зможу до нього поїхати. Це коштуватиме надто дорого. Нам просто доведеться вважати, що я ніколи не зможу... знову ходити. Але не звертай уваги, — хлопець роздратовано відкинув назад голову. — Я намагаюся не думати про це. Знаєш як це, коли... коли починаєш все це обмірковувати.

— Так, так, звісно... а я взяла і заговорила про це зараз! — вигукнула Полліанна, каючись. — Я казала, що ти краще знаєш, як грати в гру, ніж я. Але продовжуй. Ти не розповів мені ще й половини того, про що я запитувала. Де ти живеш? У тебе нема інших братів і сестер, окрім Джеррі?

На обличчі хлопчика відбулася швидка зміна. Його очі засяяли.

— Нема... та ми з ним насправді й не брати. Ні він, ні матуся мені не рідні. І лише подумай, які вони до мене добрі...

— Як це так? — запитала Полліанна, відразу ж готова слухати. — То ця «матуся» взагалі не твоя мати?

— Ні, й це те, що робить...

— І у тебе не було мами? — перебила Полліанна, із хвилюванням, яке ще більше зростало.

— Ні, я ніколи не пам'ятав матері, а батько помер шість років тому.

— Скільки тобі тоді було років?

— Не знаю. Я був маленький. Матуся каже, що мав тоді, можливо, близько шести. Це коли вони взяли мене до себе, розумієш?

— І тебе звати Джеймі? — запитавши, Полліанна затамувала подих.

— Так, я тобі це казав.

— А яке прізвище? — нетерпляче, та все ж із острахом запитала Полліанна.

— Не знаю...

— Ти не знаєш?!

— Не пам'ятаю. Гадаю, я був дуже маленький. Навіть Мерфі не знають. Вони завжди знали мене як Джеймі.

На обличчі Полліанни проступило велике розчарування, але майже відразу спалах думки прогнав цю тінь геть.

— Що ж, у будь-якому разі, якщо ти не знаєш свого прізвища, то невідомо й те, що воно не Кент! — вигукнула вона.

— Кент? — замислився хлопчик.

— Так, — почала схвильована Полліанна. — Розумієш, жив маленький хлопчик, якого звали Джеймі Кент, і... — Вона різко заговорила й закусила губу. Раптом Полліанні спало на думку: буде розумніше поки що не розповідати цьому хлопчикові про свою надію; можливо, він той самий Джеймі, який загубився. Краще, щоб вона у цьому переконалася, перш ніж дарувати йому певну надію, інакше може заподіяти смуток, а не радість. Дівчинка ще не забула, як засмутила Джиммі Біна, коли їй довелося сказати йому, що леді з «Жіночої допомоги» не візьмуть його до себе, і потім знову, коли містер Пендлтон спершу не захотів узяти його до себе. Полліанна була рішуче налаштована не робити таку саму помилку втретє; тож відразу ж спробувала вдати абсолютну байдужість до цієї вкрай небезпечної теми і сказала: — Але не звертай уваги на Джеймі Кента. Розкажи мені про себе. Мені це так цікаво!

— Та нема що розповідати. Я не знаю нічого приємного, — вагаючись, почав хлопчик. — Вони казали, що тато був... був дуже дивний і ніколи ні з ким не розмовляв. Вони не знали навіть його імені. Всі називали його «професор». Матуся каже, що ми з ним мешкали у маленькій кімнатці, вікно якої виходило на задній двір, на останньому поверсі будинку в Ловеллі, де вони тоді також жили. Тоді вони були бідними, але не аж такими бідними, як тепер. А батько Джеррі був ще живий і мав роботу.

— Так, так, продовжуй... — підбадьорила його Полліанна.

— Матуся каже, що мій тато був дуже хворий, і він ставав усе дивнішим та дивнішим, тож я багато часу проводив з ними внизу. Тоді ще міг трохи ходити, але не все з моїми ногами було гаразд. Я грався з Джеррі й маленькою дівчинкою, яка потім померла. Тож коли батько помер, не було нікого, хто б міг узяти мене до себе, і приходили якісь люди, котрі хотіли забрати мене в притулок для сиріт; але матуся каже,

що я дуже засмутивсь, і Джеррі дуже засмутився, тож вони вирішили залишити мене у себе. І вони таки залишили мене у себе. Маленька дівчинка саме померла, отже, я можу зайняти її місце. І відтоді живу в них. А потім я впав, і мені стало гірше, а вони були жахливо бідними; крім того, саме помер батько Джеррі. Але вони залишили мене. Хіба це не те, що називають справжньою добродією заради ближніх?

— О, так, так! — вигукнула Полліанна. — Але вони отримають свою нагороду... Я знаю, що вони одержать її! — Тепер Полліанна тремтіла від захвату. Останній сумнів зник. Вона знайшла загубленого Джеймі. Була впевнена у цьому. Але поки що не варто нічого говорити. Спершу його має побачити місіс Кер'ю. І тоді... тоді!... Навіть фантазії Полліанни було недостатньо, аби уявити те блаженство, яке чекає на місіс Кер'ю та Джеймі після їхнього радісного воз'єднання.

Вона легко схопилася на ноги, проявивши байдужість до сера Ланселота, який повернувся сюди й обнюхував її коліна, шукаючи ще горіхів.

— Мені вже потрібно йти, але завтра прийду знову. Можливо, зі мною буде леді, знайомству з якою ти зрадієш. Ти ж завтра будеш тут? — з тривогою в голосі запитала дівчинка.

— Звісно, якщо буде хороша погода. Джеррі привозить мене сюди майже щоранку. Розумієш, вони влаштували все так, аби у нього був на це час; і я беру зі собою обід і залишаюся тут до четвертої години. Джеррі такий добрий до мене!

— Я знаю, знаю... — закивала Полліанна. — І, можливо, ти знайдеш ще когось, хто буде також добрим до тебе, — проспівала вона й із цим загадковим твердженням та променистою усмішкою пішла.

Розділ ІХ. ПЛАНИ І ПЛАНУВАННЯ

Дорогою додому Полліанна складала радісні плани. Завтра, тим чи іншим способом, вона має переконати місіс Кер'ю піти з нею на прогулянку в міський парк. Полліанна не знала, як це зробити, але вчинити так було потрібно.

Без сумніву, вона не могла просто сказати місіс Кер'ю, що знайшла її Джеймі й хоче, аби та пішла з нею та поглянула на нього. Адже є

незначна ймовірність того, що це не її Джеймі, і якщо це все ж не він, і вона породить у місіс Кер'ю марні надії, наслідок може бути катастрофічний. Полліанна знала з розповідей Мері, що місіс Кер'ю вже двічі дуже важко захворіла через велике розчарування, спокусившись зачіпками, які привели її до хлопчика, геть не схожого на сина її покійної сестри. Тож Полліанна розуміла, що не може сказати місіс Кер'ю, чому хоче, аби та пішла з нею на прогулянку в міський парк. Але вона знайде спосіб зробити це, подумки пообіцяла самій собі дівчинка, радісно поспішаючи додому.

Однак доля, як завжди, ще раз втрутилась у плани, тепер у вигляді сильної зливи; тож Полліанні не залишалось нічого, крім як, поглянувши наступного ранку крізь відчинені двері, зрозуміти, що нинішнього дня не буде ніякої прогулянки до міського парку. Що гірше, хмари не розсіялися ні другого, ні третього дня; тож усі три пообіддя дівчинка блукала від вікна до вікна, пильно вдивляючись у небо і стурбовано запитуючи в усіх: «Чи не здається вам, що небо вже трішки очищується?»

Настільки незвичною була така поведінка завжди веселої Полліанни і так дратували її постійні розпитування про одне й те ж, що місіс Кер'ю врешті-решт утратила терпець:

— Заради Бога, дитино, що трапилось? — вигукнула вона. — Я ніколи не бачила, щоб ти так хвилювалася через погоду. Куди ж поділася сьогодні ця твоя чудова «гра в радість»?

Почервонівши, Полліанна здавалася збентеженою.

— Оце так! Мабуть, цього разу я забула про гру, — визнала вона. — І звісно ж, у цьому є чому радіти, якщо тільки пошукати. Я можу радіти, що... що колись обов'язково перестане дощити, позаяк Бог сказав, що не нашле ще одного потопу. Але, розумієте, я так хотіла, щоби сьогодні був погожий день...

— Чому саме сьогодні?

— О, я... я просто хотіла піти на прогулянку в міський парк, — Полліанна з усіх сил намагалася говорити байдуже. — Я... я подумала, що, можливо, ви б також забажали піти зі мною. — Зовні дівчинка була байдужою, однак усередині тремтіла від хвилювання і тривоги.

— Я... пішла гуляти у міський парк? — запитала місіс Кер'ю, трішки припіднявши брови. — Дякую, але ні, боюся, що ні, — посміхнулася

вона.

— Але ж ви... ви не відмовитеся піти? — пробурмотіла Полліанна, миттю запанікувавши.

— Я вже відмовилася.

Полліанна судомно ковтнула і дуже зблідла.

— Але, місіс Кер'ю, будь ласка, будь ласка, не кажіть, що ви не підете, коли погода стане кращою, — заблагала дівчинка. — Розумієте, з однієї... однієї дуже важливої причини хочу, щоб ви... пішли зі мною... лише цього одного-єдиного разу.

Місіс Кер'ю насупилася. Вона розімкнула губи, щоб сказати ще рішучіше «ні», але, вочевидь, щось у благальних очах Полліанни змусило жінку змінити слова, бо коли вони прозвучали, то засвідчили хоч неохочу, але згоду.

— Гаразд, гаразд, дитино, нехай буде по-твоєму. Але якщо дам тобі слово піти, ти повинна пообіцяти мені, що впродовж години не підходитимеш до вікна і не запитуватимеш мене вкотре, чи не здається мені, що небо прояснилося.

— Гаразд, я буду... тобто не буду, — затремтіла від страху Полліанна. Та тільки-но блідий промінь світла, схожий на сонячний промінь, пройшов косо крізь вікно, вона весело закричала: — Та чи не здається вам, що... о! — Нажахано обірвала дівчинка і вибігла з кімнати.

Наступного ранку небо беззаперечно прояснилося. Та незважаючи на те, що ясно світило сонце, повітря залишалося пронизливо холодним, а до пополудня, коли Полліанна повернулася зі школи, здійнявся сильний вітер. Попри протести дівчинка все ж наполягла, що день прекрасний і що вона неймовірно засмутиться, якщо місіс Кер'ю не піде на прогулянку в міський парк. І місіс Кер'ю пішла, все ще протестуючи.

Як і можна було очікувати, ця мандрівка виявилася даремною. Роздратована жінка й маленька дівчинка зі стривоженим поглядом разом поспішали однією стежкою вниз, а іншою вгору, тремтячи від холоду. (Полліанна, не знайшовши хлопчика на його звичному місці, несамовито обшукувала кожен кут і закуток парку. Дівчинці здавалося, що такого не може бути. Вона тут, у парку, і з нею — місіс Кер'ю; але неможливо знайти Джеймі... й вона все ще не могла навіть слова

сказати місіс Кер'ю.) Врешті-решт цілковито промерзла й роздратована місіс Кер'ю наполягла на тому, щоб іти додому, й у розпачі Полліанна пішла. Після цього для неї настали сумні дні. Те, що нагадувало щось небезпечно близьке до другого потопу — але, згідно зі словами місіс Кер'ю, було лише «звичними осінніми дощами» — принесло низку вогких, туманних, холодних, понурих днів, наповнених або похмурою дощовою мрякою, або, що ще гірше, постійними зливами. Якщо зрідка наставали сонячні дні, Полліанна мчала у парк, але марно. Джеймі там не знаходила. Була середина листопада, і навіть сам парк був сповнений похмурості. Деревя стояли голі, лави майже порожні, а на маленькому ставку не плавав жодний човник. Щоправда, білки та голуби залишилися там, і горобці були такими самими нахабними, як завжди, але годування їх тепер заподіювало більше сум, аніж радість, адже кожен зухвалий помах пухнастого хвоста сера Ланселота породжував гіркі спогади про хлопця, який дав йому ім'я... і якого тут не було.

— І тільки подумати, що я так і не дізналася, де він живе! — знову й знову повторювала Полліанна самій собі зі сумом, поки минали дні. — І його звати Джеймі... Я знаю лише те, що його звати Джеймі. І тепер мені доведеться чекати й чекати, поки настане весна й потепліє настільки, щоби він зміг сюди прийти. І тоді, можливо, я вже не зможу приходити сюди. О Боже! О Боже!.. і це був таки Джеймі, я знаю, що то був Джеймі!

А потім, одного похмурого дня, трапилося неочікуване. Полліанна, проходячи над холлом, почула сердиті голоси внизу. Один із них, як їй удалося впізнати, належав Мері, а інший... інший...

Інший голос говорив:

— Та ніколи в житті! Не є то жебракування. Дійшло? Я хочу бачити дівчину. Полліанну. В мене є для неї повідомлення від... від сера Джеймса. Тож мотайте звідси і приведіть мені дівча, якщо не проти.

Із ледь чутним радісним вигуком Полліанна повернулася і злетіла вниз сходами.

— О, я тут, я тут, саме тут! — задихаючись, кричала вона і, спотикаючись, бігла вперед. — Що трапилося? Це Джеймі прислав тебе сюди?

Будучи схвильованою, вона майже кинулась із простягненими вперед руками до хлопчика, аж раптом приголомшена Мері стримала її рукою.

— Міс Полліанно, міс Полліанно, ви хочете сказати, що знаєте цього... цього малого жебрака?

Хлопчина спаленів од гніву; та перш ніж він зміг щось сказати, Полліанна втрутилась у цей доблесний поєдинок.

— Він не жебрак. Він — один із моїх найкращих друзів. Окрім того, це він знайшов мене і привів додому, коли я заблукала, — тоді вона повернулася до хлопчика з нетерплячим запитанням: — Що трапилося? Це Джеймі тебе прислав?

— Звісно. Він дав хропака ще з місяць тому й відтоді не прокидався.

— Він дав... що? — Полліанна була спантеличена.

— Дав хропака... ліг у ліжко. Ну, він хворий і хоче тебе бачити. Прийдеш?

— Хворий? О, мені так шкода, — побивалася Полліанна. — Звісно, прийду. Зараз же піду й візьму свій капелюшок і пальто.

— Міс Полліанно! — задихаючись, сказала Мері зі строгим осудом. — Наче місіс Кер'ю дозволить вам піти... куди завгодно та ще й із цим незнайомим хлопцем!

— Але він не є незнайомим, — заперечила Полліанна. — Я давно його знаю і повинна піти з ним. Я...

— Що взагалі це все означає? — холодно запитала місіс Кер'ю, стоячи на порозі дверей вітальні. — Полліанно, хто цей хлопець і що він тут робить?

Повернувшись, Полліанна швиденько вигукнула:

— О, місіс Кер'ю, ви дозволите мені піти, правда?

— Піти куди?

— Побачити мого брата, мем, — поспішно й, без сумніву, намагаючись бути дуже ввічливим, сказав Джиммі. — Розумієте, він погано почувається і все не давав мені спокою, поки я не піду і не... приведу її, — незграбним рухом вказав на Полліанну. — Він постійно думає про неї.

— То можна, я піду? — заблагала Полліанна.

Місіс Кер'ю насупилася.

— Піти з цим хлопчиком... *ти*? Звичайно, ні, Полліанно! Мені цікаво, як можеш бути настільки нерозважливою, щоб хоч на хвилину

подумати про це?

— Але я хочу, щоб ви також пішли... — почала, було, Полліанна.

— Я? Яке безглуздя, дитино! Це неможливо. Ти можеш дати тут цьому хлопчикові трохи грошей, якщо хочеш, але...

— Дякую, мем, але я не прийшов сюди по гроші, — образився хлопчик; його очі палали. — Я прийшов по... неї.

— Так, і, місіс Кер'ю, це Джеррі... Джеррі Мерфі, хлопчик, котрий знайшов мене, коли я заблукала, і привів додому, — прохала Полліанна. — *Тепер* ви дозволите мені піти?

Місіс Кер'ю заперечно похитала головою:

— Про це не може бути й мови, Полліанно.

— Але він каже, що Дже... інший хлопчик хворий і хоче мене бачити.

— Нічим не можу допомогти.

— Та ж я знаю його дуже добре, місіс Кер'ю. Знаю, справді. Він читає книги... чудові книги, вони про лицарів, лордів і леді, й він годує пташок та білочок, і дає їм імена тощо. І він не може ходити, і в нього нема що їсти, безліч днів, — задихаючись, говорила Полліанна. — І він грав у мою «гру в радість» упродовж року, навіть не знаючи про це. І він грає у неї значно, значно краще за мене. І я шукала й шукала його стільки днів. Ну й справді, місіс Кер'ю, я просто *повинна* побачити його, — майже ридала Полліанна. — Я не можу загубити його знову!

Щоки місіс Кер'ю спаленіли від гніву.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ